

Taulukon 1 avulla voidaan valita ns. pakolliset turvallisuustoimenpiteitä osoittavat standardilausekkeet (S-lausekkeet) vaarallisille kemikaaleille (ml torjunta-aineet ja biosidit). S-lausekkeiden valinta perustuu direktiiviin 2001/59/EY (28. tekninen mukautus, 67/548/ETY), joka on toimeenpantu sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella 807/2001 kemikaalien luokitusperusteista ja merkintöjen tekemisestä (807/2001). Taulukko on tarkoitettu epäviralliseksi apuvälineeksi, eikä se näin ollen korvaa edellä mainittua valintaperusteista annettua asetusta (STMa 807/2001). Koska määräyksiä uusitaan varsin usein, tulee aina erikseen varmistaa että merkinnät ovat kulloinkin voimassa olevan asetuksen mukaisia. Pakollisia S-lausekkeita voidaan tarvittaessa täydentää taulukoissa 2 ja 3 olevien suositusluontoisten S-lausekkeiden avulla.

Taulukko 1. Pakolliset S-lausekkeet (STMa 807/2001).

VAROITUSMERKKI	R-LAUSEKE	PAKOLLISET S-LAUSEKKEET	
		Yleinen kulutus	Ammattimainen käyttö
T+	R28	S1/2, S28, S36/S37, S45	S28, S36/S37, S45
	R27	S1/2, S27, S28, S36/37, S45	S28, S36/37, S45
	R26	S1/2, S28, S36/37, S45,S63	S28,S36/S37, S45
	+R39	-	-
T	R25	S1/S2, S45	S45
	R24	S1/2, S36/37,S45	S36/37, S45
	R23	S1/2, S45, S63,	S45
	+R39	-	-
Xn	R22	S2, S46	-
	R21	S2, S36/37, S46	S36/37
	R20	S2, S46 ²	-
	R65	S2, S46, S62*	-
	R42	S2, [S22 tai S23], S45, S46, S63	[S22 tai S23], S45
	+R48 +R68	- -	- -
C	R34	S1/S2, S26 , S36/37/ S39, S45	S26 , S36/37,/ S39, S45
	R35	S1/S2, S26, S36/37/ S39, S45	S26, S36/37/S39, S45
Xi	R33	S2, S46	-
	R36	S2, S46	-
	R37	S2, S46	-
	R38	S2, S46	-
	R41	S2, S26, S39, S46	S26, S39
	R43	S2, [S24 ellei S36], S37, S46	[S24 ellei S36], S37
CMR	R40 carc.3 [Xn]	S2, S36/37, S46	S36/37
	R45 carc.1,2 [T]	tuote kielletty yl. kulutuksessa#	S45,S53
	R46 muta.1,2 [T]	tuote kielletty yl. kulutuksessa#	S45,S53
	R49carc.1,2 [T]	tuote kielletty yl. kulutuksessa#	S45,S53
	R60repr.1,2 [T]	tuote kielletty yl. kulutuksessa#	S45,S53
	R61repr. 1,2 [T]	tuote kielletty yl. kulutuksessa#	S45,S53
	R62 repr.3 [Xn]	S2, S36/37, S46	S36/37
	R63 repr.3 [Xn]	S2, S36/37, S46	S36/37
R68 muta.3 [Xn]	S2, S36/37, S46	S36/37	
RUISKUTUS- KÄYTTÖ		S23, [S38 tai S51]	S23, [S38 tai S51]
ORGAANISET PEROKSIDIT\$		[S3 ellei S47], S7, S14, S36, S37, S39, S50	S7, S14, S36, S37, S39

* S62 ei sovelleta kemikaaleille, joita pidetään kaupan aerosolipakkauksissa.

§ Orgaanisten peroksidien osalta tarkemmat S-lausekkeiden määräysperusteet ks. STMa 807/2001, liite 1, kappale 6.

Vnp 858/1998 mukaisesti ryhmän 1 tai 2 syöpää aiheuttaviksi tai perimää vaurioittaviksi luokiteltua valmistetta ei saa luovuttaa markkinoille.

- R-lausekkeelle ei ole asetettu pakollista S-lauseketta

Vaaralliseksi luokiteltuja valmisteita koskevat erityismääräykset (ks. myös STMa 807/2001 sekä sen liitteet 1 ja 3)

1. Yleiseen kulutukseen myytävät valmisteet

- 1.1 Yleiseen kulutukseen tarkoitettujen valmisteiden pakkausmerkintöihin tulee muiden S-lausekkeiden ohella lisätä STMa liitteen 1 kohdassa 6 esitettyjen perusteiden mukaisesti tarvittavat lausekkeet S1, S2, S45 tai S46
- 1.2 Kun yleiseen kulutukseen tarkoitettu valmiste luokitellaan erittäin myrkylliseksi (T+), myrkylliseksi (T) tai syövyttäväksi (C), tulee valmisteen pakkaukseen, ja milloin se on mahdotonta itse pakkaukseen, tulee sen yhteyteen liittää tarkat ja helposti ymmärrettävät käyttöohjeet, jotka sisältävät tarvittaessa tyhjän pakkauksen häviöttämisohjeet

2. Ruiskuttamalla käytettäväksi tarkoitetut valmisteet

Ruiskuttamalla käytettäväksi tarkoitettujen valmisteiden päällykseen on merkittävä lauseke S23 sekä sen ohella STMa 807/2001 liitteen 1 kohdassa 6 esitettyjen perusteiden mukaisesti joko lauseke S38 tai lauseke S51

3. Valmisteet, jotka sisältävät ainetta, jolle tulee lauseke R33: Terveystieteiden haittojen vaara pitkäaikaisessa altistuksessa

Valmisteen sisältäessä vähintään yhtä ainetta, jolle tulee lauseke R33, on valmisteen myyntipäällyksessä myös oltava lauseke R33, jos kyseisen aineen pitoisuus valmisteessa on suurempi tai yhtä suuri kuin 1%, jollei vaarallisten aineiden luettelossa ole aineelle muunlaista pitoisuusrajaa määritelty.

4. Valmisteet, jotka sisältävät ainetta, jolle tulee lauseke R64: Saattaa aiheuttaa haittaa rintaruokinnassa oleville lapsille

Valmisteen sisältäessä vähintään yhtä ainetta, jolle tulee lauseke R64, on valmisteen myyntipäällyksessä myös oltava lauseke R33, jos kyseisen aineen pitoisuus valmisteessa on suurempi tai yhtä suuri kuin 1%, jollei vaarallisten aineiden luettelossa ole aineelle muunlaista pitoisuusrajaa määritelty.

Valmisteita koskevat erityismääräykset, jotka tehdään luokituksesta riippumatta ks. tarkemmat määräykset kemikaalilaki, luokitus ja merkinnät, liite 3:

- 1) Lyijyä sisältävät valmisteet
- 2) Syanoakrylaattia sisältävät valmisteet
- 3) Isosyanaattia sisältävät valmisteet
- 4) Epoksihartseja sisältävät valmisteet
Aktiivista klooria sisältävät yleiseen kulutukseen myytävät valmisteet
- 5) Metallijuotoksiin tarkoitetut kadmiumia (metalliseoksia) sisältävät valmisteet
- 6) Valmisteen sisältämä uusi aine, jota ei ole vielä täydellisesti tutkittu

Taulukko 2. Suositusluontoiset S-lausekkeet . S-lausekkeiden valitseminen altistumisreiteittäin.

Altistumisreitti	Valmisteen luokittelu					
	CMR	T+, T ¹	C	Xi	Xn ¹	Ei luokitusta
Hengitysteitse	S53, S51	S53, S38 S51	S53, S38, S51	S22, S23, S51	S22, S23, S51	S22, S23
Ihon kautta	S53	S36, S37	S36, S37	S24	S24	S24
Silmä	-	S39	S39	S25	S25	S25

¹= Ei sisällä CMR-ominaisuuksia

Taulukko 3. Suositusluontoiset S-lausekkeet: S-lausekkeiden valitseminen palo- tai räjähdysvaarallisen ominaisuuden perusteella. Palo- tai räjähdysvaarallisille ominaisuuksille ei ole pakollisia S-lausekkeita. Jos valmiste on aerosolipakkauksessa sovelletaan S-lausekkeiden valinnassa aerosoliasetusta.

VAROITUSMERKKI	R-LAUSEKE	SOVELTUVIA S-LAUSEKKEITA
E	R1	S2, S35
	R2	S2, S35
	R3	S2
	R4	S2
	R5	S2
	R6	S2
O	R7	S2, S7
	R8	S2
	R9	S2
F+	R12	S2, S6, S9, S16, S33
F	R11	S2, S6; S9, S16, S33
	R10	-